

készítményeinek. Saját raktárainban

Árak ausztriai értékekben

Közvetítés és engedélymentes áru-
kiszállítás mellett.

Zsákkal együtt.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like '100 kiló', '17.60', '16.60', '17.-', '18.40', '13.60', '14.30', '13.80', '12.60', '12.-', '11.20', '10.60', '9.-', '6.60', '5.60', '4.-', '3.40', '3.40', '2.80', '2.80', '7.40', '100 kl.', '60 kral drágább', '1855. augusztus 30.', 'teljesül', '10 11. 12.', '73'.

DEBRECZEN

POLITIKAI, TARSADALMI és KOZGAZDASZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj...
Négy soros, 10 soros...
Hirdetéseket felvenni...
Név nélkül vagy barmmentlenül...
Kéziratok vissza nem adandók.

Gazdák figyelmébe.

A most e napokban lefolyt bécsi nemzetközi gabnavásárnak sok tanulsága van, különösen a magyar gazdáknak nézve. Az ennél észlelt jelenségek mutatják, mily vesztesége képvisel csak egy évben is hazánkra nézve a mezőgazdasági válság, a mely egy idő óta kísért. Kimutatásai szerint Magyarországon buzával be volt vetve 6 millió magyar hold, termésé jobb a közepesnél, mind mennyiség, mind minőség tekintetében; számítsunk 30 millió métermázsát 7 frtjával, kitesz az értéke 210 millió frtot, úgy hogy az eredmény a 11 frtos buzához mérve egy évben 120 millió roppant veszteség.

Ehhez járul azon veszteség, a melyet a repceje, gyapjuja, sertése, szarvasmarhája s egyéb hus terményeiben szenved, a melyet szintén 120 millióra tehetni; az összes veszteség tehát 240 millió; ebből leszámítva a fogyasztásra, vetőmagra felhasznált anyagot marad körülbelül 150 millió veszteség.

A gazda leginkább ezen terményekből szerzi be a pénzt. A gazdának kell a pénz állami adóra, adóssága kamataira és törlesztésére, évi szükségleteire, közsege, iskolájára, felekezete fenntartására és gyermekeinek nevelésére. Mind azon kiadások, a melyek e cikkekben fennállottak, nem szállottak, nem szállottak alább ma sem. Hogy a gazda bizonyos jóllétnek örvehdhessen, egyéb kiadásai is vannak. Ruházat, kényelem, a fényezés, a műrészet, az irodalom, az izlés, az utazás, a szellemi és anyagi élvek, a vállalkozási ösztön, kényelmesebb lakás stb. mind olyan tényezők, amelyek ha meg akarjuk szerzeni, tetemes költséget okoznak; az ezekre vonatkozó költségvetés sok tekintetben az egyéni tetszéstől, vagy akaratától függ. S miután az állam, közsege, családja irányában kivett költségvetésében nem takaríthat, de 150 milliót okvetlenül meg kell takarítani, azért a magyar gazda megszorítja és a minimumra szállítja kényelmét, művészetét, élvezeti kiadásait, legalább így kell tennie, ha ezen válságos helyzetben fenn akarja magát tartani.

Igaz ennek szomorú következménye azután az, hogy pang az ipar, nem fejlődik a kereskedés. De hát hogyan lehetne azon segíteni? Sokan azt mondják, természetünk több búzá! Ezen elmélet azonban a nagy gyakorlatban nem sokat ér, mert a terület először először másról vonatik el, másodsor ujjabb üzemi kiadást igényel és harmadszor a buza sem ad már most nagy és biztos jövedelmet. A repceének, husának is nagy válsága van, ezek is roppant árhanynatlásnak indultak. Az árpának szép jövedelme van, de csak olyannak, a mely a malátakészítésére alkalmas s a melyre nézve Franciaország e napokban mondta ki a vámmenteséget, úgy hogy jövedelmézőleg értékesíthető az ilyen árpát. Azonban talajunk és éghajlatunk oly természetű, hogy nem igen tér meg ezen kényes terménnyel és ámbár országunk némely részén jól terem, mindazáltal épen az alföldön, a Duna és Tisza partján, hazánk eme gabnatarában legkevésbé és legbizonytalanabban terem a jó árpa.

A kukorica, zab takarmányszamba megy s a hustermény válsága kibát azoknak értékére is; emellett a tengerinél ugyanazon verseny fenyeget, mint a búzánál.

Ily körülmények között szomorú bár, de való tény az, hogy a magyar gazdának ezentul életmódját, háztartását s jóllétének szervezését a 10-12 frt buzárral korszakának feltételei szerint vagy jóllétének összes feltételei szerint fontartani nem lehet. Vagy el kell pusztulnia, — vagy jóllétének összes feltételeivel át kell a lakulnia; — különösen áll ez a középbirtokosokra, a kiknek rendszeren nagyobb igényeik vannak, mint kellene; a kik na-

gyobbára többet költenek, mint a mennyi jövedelméből kitalik.

Mert annyi bizonyos, hogy az egész közgazdaságunk, de mindenek felette a földmivélés és a mi hozzá tartozik, kinos átalakulásban van; az árak megdöbbentő tartós súlyosodása az egész kultúrában nagy változásokra kényszerít.

Sokat, olesón és jól kell produkálnunk; emellett észszerű életmódot folytatni, igényeinket a minimumra szorítanunk, takarékoskodnunk és a netalán bekövetkező még rosszabb jövőre gyűjtönnünk!

— Beszámoló. Szenczről írják: Istóczy Győző és Zimányi Ignác orsz. képviselők ma meglátogatták Szencz városát. Már a szomszédos nagyszombati kerületben nagy tüntetésekkel fogadták őket. Jablonczáról a szencziki kerület határáról fényes banderium kísérete őket a kerület székegyháza, hol nagy néptömeg előtt magyar és tót nyelvű szónoklatokat tartottak. Istóczy beszédében hangsúlyozta az ujonnan alakult mérsékelt ellenzéki antiszemita párt keresztény konzervatív irányát. Inuét székét képviselő Csaczára vonult, hol Zmetch Károly hazánál gazdag vacsora volt.

— A német spanyol viszaly. Madridban minisztertanács volt a király előkötlete alatt, hogy a Berlinben székelő spanyol követ sürögnyöröl tanácskozzanak. A spanyol követnek az volt a megbízatása, hogy megkérdezze, vajjon a német császári kormány helyesli-e a német ágynaszádának Yap szigetén követett eljárását és elfogadja-e ennek következtetését. A követ szept. 5-én a következő táviratot intézte Madridba: „Összefoglalva azt, a mit Hatzfeld vezlem aug. 3-án közölt s a mit ugyanolyan keletl táviratomban megsürgönyöztem, közölhetem, hogy a külügyminiszter arról értesített engem, hogy a német kormány abban az utasításban, melyet a Karolina szigetekhez rendelt hadihajó parancsnokának adott, meghagyta, hogy a német lobogót ne vonja föl, ha érkezéskor a spanyol lobogót megpillantaná. Ezt a nyilatkozatot a miniszter jelenlétében üdomásul vettem; a miniszter biztosított, hogy a német hajó parancsnokának eljárása a miniszter utasítása ellenére fogantatott, mely azonban nem vág eléje az alkudozások barátságos menetének és ezek eredményének.” (N. Fr. Pr.) A német külügyi hivatal különben is kinyilatkozta, hogy a tárgyalások alatt nem fogynak újabb tárgyalások fogantatni. Csupán annak lehetetlensége, hogy az ágynaszád parancsnokának utasításokat juttassanak, volt a yapi incidensnek oka, mely azonban a bekés tárgyalásokat nem fogja megzavarni. Ez a hivatalos berlini távirat nagyon megnyugtatta a madridi kormányköröket.

— Az iparos ifjak egyesületének hatodik orsz. vándorgyűlése folyt le az iparosok helyiségében. A vándorgyűlésben, mely az iparos ifjakat érdeklő nagyfontosságú kérdésekkel foglalkozott, résztvettek a budapesti keresk. és iparkamara, a fővárosi iparosok köre, 6 ipartestület, 1 ipartársulat, 22 ifjúsági önképző és segélyegyesület igazolt képviselői, számszerint 93-an. A vándorgyűlésen Ráth Károly elnökelt. A gyűlés első sorban köszönetet szavazott Fogl Emánuel bécsi gyárosnak, kinek nagyéltű adománya tette lehetségessé, hogy számos iparos ifju jöjjön a fővárosba. A napirend első pontját az iparos ifjak egyleteinek szükségessége vált országszertekező képezte, mire vonatkozólag Ivánkovics János (Szeged) a szövetkezet élén álló vezérelyet elnöke terjesztett elő kidolgozott szövetkezeti szabályzatot. Ezt a gyűlés élénk eszmecsere után több módosítással is fogadta, a szövetkezet címét a következőleg állapította meg: „A hazai iparos ifjak egyleteinek orsz. szövetsége.” Elhatározták ezután azt is, hogy a vándorgyűlésekkel együtt minden két évben munkakiállításokat is fognak rendezni. A folytatolagos délutáni ülésen Edvi Illés László előadó (Árad) indokolta behatároltán annak szükségét, hogy az iparos ifjúsági egyesületébe a rendezett munkaközvetítés intézménye is bevitessék, mihez képest az egyesületek rövid időközökben értesítenek egymást a munkásokban való kereslet és kínálat állásáról. A gyűlés szavazás után nagy többséggel elfogadta az indítványt, valamint Edvi Illés László abbeli javaslatát, hogy az ifjúsági egyletek, ipartestületek és társulatok segélypénztárak szervezésére törekedjenek. Az erre vonatkozó bizottsági munkálatok végrehajtására Edvi Illés László, Ivánkovics János és Kreuzer Balázs (Szolnok) küldettek ki. A vándorgyűlés állandó tagjaiul választották: Navelly Antal (Bpest), Reiner Ferencz (Szeged) és Benkó István (Veszprém) az ipar-

gyekek körül kifejtett buzgalomuk elismerésül. A jövő vándorgyűlésre Losoncz és Győr városok küldtek meghívásokat; a kettő közt szavazás után kellett dönteni, melynek eredménye az lett, hogy a hetedik vándorgyűlést Losonczon, a nyolczadikat Győrött tartják meg.

— Szervezkedés. Temesvárról írják: szept. 7. a delmagyarországi ellenzéki párt-összevetkezeten ma megválasztott központi bizottsága ma délelőtt szűkebb ülést tartott, melyben a következő kerületek voltak képviselve: Temesmegye: Temesvár, Kis-Becskek, Verseck, Fehértéplom, Orczyfalva, Rékas, Lippa, Moravicza és Csakova. Törontálmegye: Zombolya, Lovrin, Komlós, Török-Kanizsa, Pardány, Zichyfalva és Török-Becse. Krassó-megye: Lugos és Oravica. Mindenekelőtt az iránt határoztak, hogy miként eszközözendő a főkegyesületek szervezése az egyes választókerületben; elhatározták továbbá, hogy az ellenzéki párttagok általános zsinórmentéki választási utasítások dolgoztassanak ki s ezek a tagok között szétosztassanak.

Lengyelek Budapesten.
A lengyelek negyedik század főnyitársasága het.én reggel 8 órakor a Hangl-kioszkban találkozott. A hozzájuk csatlakozó fővárosi vendéglátókkal együtt lehettek vagy felezren s ez az impozáns tömeg az egész kiosztaot eltelepte.

Felkilenckor a kávézók és sörözők pártja jemet egyesült s az összegyűlt néptömeg sorfalak közt megindultak a kiállítás felé. Utjok a Gizella-téren, a harminczad-utczán, a Deák-terem, a vaczi- és Andrássy-utakon viit át. Merre elhaladt a festőleg szép menet, melyben fogható Budapest aligha látott sokat, zsűfoglalás tömve volt minden utca, minden ablak, leikesülten eljénző népek. Kendőkét, kalapokat lengettek nézőkésűkre s az údviradálnak nem akart vége szakadni.

Künn a kiállítás főkapujánál, hova 3/4 10 órakor érkeztek meg, Sziláry László rendőrkapitány, Márkusovszky Béla kiállítási tüzoltóparancsnok és Maygraber ezredes fogadták őket. Az ő vezetésük alatt mentek aztán a főkaputól az impozáns iparsarnok nyugati kapuja elé, melynek lépcsőjén a kiállítás tisztségviselőinek élén, Zichy Jenő gróf és Ráth Károly főpolgármester fogadta őket. Zichy gróf itt előbb magyarul, majd folytatolag francziul udvözölte a lengyel testvéreket. Ezek nevében Schlachtowski krakói főpolgármester válaszolt lengyelül.

Ezután Zichy Jenő gróf és az igazgató-ág többi tagjának vezetése mellett végig sétáltak az iparsarnok különböző csoportjain, majd a királypavilonban tettek látogatást, hol az emlékkönyvbe lengyel nyelven beírták a nevéket. Inuét a műcsarnokba ment a társaság, hol Zichy Jenő gr. bemutatta nekik az a történelmi festményt, mely honfoglaló őseinket Kiew előtt ábrázolja, midőn az oroszok meghódolnak előttük.

Ezután a hivatalos fogadás véget ért s a társaság tagjai csoportokra oszolva, a kiállítás egyes pavilonjait néztek meg. Déután két órakor a zenezsarnokban a fővárosi díszszobát adott a lengyel vendégek tiszteletére.

Az ebédnél igen vidám volt a hangulat mindjárt kezdetben, mit a lengyel daloknak tulajdoníthatni, melyeket Radics bandája gyűjtő hatással játszott.

A zenezsarnok színdílg megtele; az asztalok mellett kényesemen lehetett ugyan ülni, de sok hely azért nem volt. Az étlap egyszerű volt, miről dicsérolés kell megemlékezni, bár a takarékosági rendszert kár volt épen a lengyeleken kezdeni.

Az első tőszott Ráth Károly főpolgármester mondta a királyra és családjára. Utána Gerlóczy Lemberg és Krakó városok polgármestere-re mondott felkőszöntőt, mit Zichy Jenő gróf francziul tolmácsolt, s oly nagy hatást ért el vele, hogy felemeltek érte.

Schlachtovszky krakói főpolgármester e felkőszöntőkre lengyelül válaszolt, beszédében nagy barátságot élteti.

Mochnaczki lembergi alpolgármester a világvárosi fejlődésnek indult gyönyörű magyar főváros fejeit és lakosait élteti.

Straszovszky krakói egyetemi tanár Magyarországot és a kiállítási elnökséget élteti.

gyarország védszentének, Szent István királynak emlékére írta poharat.

Szavara Déri Gyula feleit latin nyelven, a magyar s jó neveltem emelt poharat. Végül Melly Árpád a lengyel ifjúságot éltette egy igen hatásos beszédben. Ezután az ugynevezett vad tőszók árja eredt meg s tartott egész délutáni 5 óráig.

Banket után a társaság elszeléd a kiállítás területén, a nagy ipar csarnok előtt katonazene játszott s minthogy a díszruhába öltözöttek legnagyobb része arra sétált a zene-pavillon körül csakhamar nagy tolongás keletkezett. A lengyelek menetét azonban mindvégig megkímélte a legszűbb sokaság is, a tömegek szétváltak előttük s akadálytalanul járbattak föl és alá, élvezve az enyhe őszi est kellemét.

Alkonyat után egyszerre kigyúltak a vilámlámpák s a lengyel vendégek, kiknek nagyobb része most látott először effélet, valódi elragadtatással csodálta a szép látványt.

A vendéglátók külön csoportokra szakadva sorra járták. A debreczeni csárdában egy lengyel fiatal ember élénkezte a magyar himnuszot magyarul s utána a lengyelt. A közönség, mely nagytömegekben tolongott a csárdá előtt s megválaszolta annak minden talpalatnyi földét, kalaplevegő haligátta a szép éneket s mikor vége volt, perczekig tapsolt, ujjongott követelte az újrat. A fiatal embert pedig felemeltek és körülhordozták.

Az orsz. gazdasági congresszus tárgyjáról.

Irta: Liszky Sándor.
(Második közlemény.)
Ezek képezik tehát legkiválóbb képen ama sokszor emegetett hazai agriculturalis nyomort, — melyek bár circulus vitiosusnak hatnak egymásra, de azért mint különböző okokból származottak, külön és mindegyik joggal várja a társadalom általi orvoslást.

Áttérve már most azon okokra és factorkokra melyek ezen sok abnormitást előidézték, tegyünk egy személt ezek közt is. Általában a legelfogadottabb okként szerepel a termények és egyéb gazdasági productiók árának naponta nevedő alacsonyodása, értéktelenedése, keresetnélkülisége, ezen értéktelenedésnek pedig majdnem egyedüli legbehatóbb okként van feltüntetve azon concurrentia, a mely kiválólag az amerikai, azontul oroszországi, romániai, indiai, ausztráliai termények importálása által áll elő, s azon méltánytalan, nyeresézködő, s torsalkodó vámpolitica, melyet e téren az európai államok egymás irányába követnek.

Hogy ezen okok mint valóban elfogadható okok léteznek, s hogy ezen concurrentiát a speculatio nagyon ügyesen tudja az árak meghatározására felhasználni. Áz tény azonban, hogy ezen hires concurrentia nemcsak egyedüli főoka a termények elérteletelenedésének, tekintve különösen a mi piacunkat, hanem ugyszólván nagy részben praetextusul is szolgál egy némely nagyobb és veszedelmesebb okoknak, melyekre eddig sem a szálytudomány sem az illeto publicum figyelm nem tudott vagy nem merészelt irányulni, ezt sok adattal lehet erősíteni.

Jelenen statisticalilag beigazolható, hogy p. o. Newyorkban igen sokszor magasabban áll a buza ára, mint Bécsben, jelenen épen most is Newyorkban egy métermázsza buza ára 9 frt 30 kr ösze 9 frt 60 kr, Bécsben pedig 8 frt 8 kr körül variáll, ha ehhez hozzá számíttjuk az angol partokig szükségelt és pedig 64 krtól néha 1 frt 22 krig variáló hajó s az azontul vasuti vectura díjait, és mind ezek mellett számításba vesszük azt, hogy ily árak az amerikai talaj os termő ereje daczára is ök is gazdasági nyomasztó sorsról pauszakodnak, s figyelembe vesszük, hogy épen így áll a dolog az orosz és romániai concurrentia terén is, akkor épen nem lehet hinni, hogy a termények mai értéktelenségének, majdnem egyedüli, sőt nevedő oka ezen concurrentia legyen, és pedig annyival inkább, mert általában véve nagy volumenű, és sulya s ehhez arányitva kis értékű tárgyakkal, oly távolról hasznossal kereskedni nem lehet, s mert ugy látszik, hogy America európai versenyképessége rég elérte minden lehetőleg forcirozott szállítási olcsóság mellett is non plus ultráját, s ha az értékek mégis sulyednek, ennek ő rajta kívül más okának is kell lenni, de menjünk tovább az egyszerű tapasztalás utján.

Minden gazdálkodó ember emlékeztetik, hogy ezeltől csak 11-12 évvel is még midőn pedig az amerikai, romániai, sőt nagy részben legalább Odessan át az orosz termény kereskedelem is majdnem oly kiterjedt volt, mint ma, Americának épen úgy meg volt tengeri útja mégis p. o. az 1870-es s különösen az 1873-ik évben 10-12 frton adtuk az akkor is a maihoz hasonló mennyiségben termert ro-

György
Elvállalok minden-
nemű
ékszerművek
készítését,
regi divatu éksze-
rek átalakítását,
Egyszerű és díszes
monogrammok
vésését vagy készí-
tését.
Mindennemű
javításokat
gyorsan s legol-
csóbban
teljesítek.

KITÜNTETÉS
SZEREN-
FEHÉRVÁR
ezüstérem 1879.

KÁK
pokat;
zöltetnek.
Né ez. hir-
M. R. E.
ajdonos.
DISZOKLEVÉL
1871-ben.

zsunknak és pedig igen elhanyagolt... roszunknak köbét azaz 88 kilóját, s a nagy kereskedők majdnem a helyszínen licitáltak reá, s pár hónap alatt 3-4 frt az emelkedés is szerepelt, kivált ha csak kis hir érkezett is elemi csapásról, vagy politikai viharról, s csak 9-10 év olta tapasztalhatjuk, és pedig körülbelől azóta, mióta a börze speculatio, illetőleg játék szüvedély, a terményár különbséggel kezdett nyerekedni, s a nemzetközi nagy reményű országos terményvásár megszületett, hogy mindazon eddigi árhatározó körülmények elvesztették hatásukat, mit igazolhat az orosz-török-boszniai hadjárat, továbbá májusi termény elfagyás, hazai galicziai olasz árvizek korszaka, legújabb az orosz-angol conflictus újra felgyulása, a midőn is dacára ezen nagy eseményeknek alig mutatkozott számbavehető, vagyis a régiebbekhez hasonló ár különbség sőt néha a legvárandóbb pillanatokban ár süllyedés mutatkozott.

De állításom mellett bizonyul még egy más körülmény is, ugyanis ha csakugyan mégis oly nagy hatással lenne ama híres concurrentia, akkor bizonyosan terménybeli túlkészletnek is kellene mutatkoznia, azaz oly bőségnek, mely az összes fogyasztásra igényt tartó közönség valódi szükségletén fejtül maradékot mutatna, de ilyen bőség nincsen, mert a termények ha nyomott áron is mind elkelnek, s így be van bizonyítva, hogy van reá szükség, s nincs túltermelés, sőt hogy nincs túltermelési bőség, igazolja azon körülmény, hogy a mostani csekély ár mellett is a nép egy harmada, továbbá az igavonó sőt tenyésztő jószág is oly nyomoru módra teng, melyről régebbi korban alig volt fogalom, mert akkor képzelné sem lehetett azt, hogy még aratásakor is ez önnepélyes nagy munkánál, dacára annak, hogy p. o. a dízón, szalonna a legnagyobb mértékben alá süllyedt értékű, mégis igen sok aratot döglött sovány disznóval, libával, juhval tartanak ki, s ezek evvel is megeledejenek.

S hogy nem ezen concurrentia az egyedüli oka különösen azon fenyegető körülménynek, hogy a termény ára naponként süllyed, azt legvilágosabban bizonyítja maga azon statisztikai kimutatás, mely szerint nem csak Amerika kénytelen sokkal drágábban adni otthon is terményét, mint Európába eladhatná, de minden buza termelő állam ügye ott áll, hogy jóval kevesebb magot produkált mint tavaly, s bár ott sőt politikai láthatáron az angol-orosz viszály, azon viszály, melynek a tavasszal áremelő hatást tulajdonították, még is csudálatosan száll alább minden termény s tenyészjószág értéke.

Szó sincs róla azért, hogy mindezen adatok mellett is van ezen konkurencziának kihatása, pressziója s e téren igen üdvös lenne egy közös európai, vagy legalább is az érdekeit állanak reszerőli olyan védekezés, mely a gazdálkodás és ipar produkcióinak méltó igényt megvédené s ha az október 3-iki gazdasági kongresszus tudna úgy hatni az illető európai államok ügyeit vezérlő körökre, hogy azok egy ilyen cvalitio kérdésének nem csupán az egyszerű üzleti, de inkább a mai társadalmi nyomásztó viszonyokra is jó hatással lehető oldalát, sőt az európai nemzetközi vámtok tehintetében is inkább az ezen ügy iránti méltányosságot, nem pedig az állami telhetetlen jövedelem hajhászást tekintenek vezérelvül, fényes szolgálatot tennének egy a nemzet szélemi reputációjának, mint az általános agrikulturna s iparbológulásának.

Hanem vannak ezen konkurentiánál sokkal fontosabb, veszedelmesebb és hatalmasabb faktori a kérdéses helyzetnek. Es ezek közt legfőbb szerepet játszanak: A pénzuralom, t. i. a pénz és hitel előállítás és kezelés-telhasználás mai rendszeré-

ből született azon óriás hatalom, mely ma az emberiség társadalmi, államjogi, anyagi, szellemi sorsa felett, úgy szólván egyedüli ur és irányadó.

Továbbá az ezen hatalom tulajdaja és életiránya által vezetett, sőt lebilincseléllani hatalom kezelésének, fejlesztésének, mai formájának, rendszerének.

Ezen két nagy egymással szövetkezett hatalom hivatásának elfajzott működési irányán, rendszerén, kirovása az, mely a lenforgó kérdés érdekében számolni s őket azon utakra figyelmeztetni kell, melyen haladva, hivatások magaslata, ellenkezőleg önmagok és a társadalom veszélye felé juthatnak.

Szóljunk ezekről: Mióta a papirpénz apránként emancipálta magát, a valódi belbecselés is bírő érzépennek a mai közszellem igényeihez képest korlátozott tehetségű tulajdaja alól s ma már inkább mintegy nagy nyomatékú morális értéket képviselő önálló pénzfaj szerepel és mióta szóval az első alapul szolgáló ércz értékel a pénztan szerint is 5-brónos, de néha többszörös mennyiségben is lehet forgalomba, mert a mai társadalmi szükséglet és pedig állami politika által legnagyobb igyekezettel szortirozott szükséglet és egyuttal a törvényesített állami kiváló patrocínium teljes biztosíték ad arról, hogy értéke a mai forgalomban természetesen fogva rögtön megszálladul s mióta az ugyszólva deus ex machina, azaz semmi alpból is oly könnyen termelt pénz és ezek kezelési rendszerével, világszerte megalakultak, azon ma már óriásilag nagy mennyiségű ideális alapokon fekvő, de tényleg könnyen, sőt néha csudásan jövedelmező vagyonok, melyeket a milliárdokra menő azon állami hitelpapírok, cultur üzleti részvények, az összes földbirtok legnagyobb részét lefogaló hitelintézeti záloglevelek képviselnek, melyek ma már a valódi életfontartó reálisokban t. i. földbirtokban, ezek produkcióiban, sőt az összes emberi munka és szorgalomban levő értéket nem csak reprodukálják, hanem absorbeálják, azóta úgy látszik, hogy az emberiség részére két különböző vagyonalap alakult, sőt a társadalom is két különböző életirányu osztályba sorakozott, egyik a pénzuralomra épült vagyon, és pedig mint az államhatalom s fényezés, továbbá a kényelmes, luxurióus, munka nélküli és a műveltség s civilizáció köpenyegé alatt követelőző könnyű és dologtalan életbiztosítéka, a másik a munkával és szorgalommal kezelhető reális, földbirtok, termény, szorgalom, ipar alapján álló vagyon, mint a valódi életfontartója, de természetes jogaitól vagy legalább igényeitől meglehetősen megfosztva s alárendelt szerepben.

De nemcsak hogy így módon kétféle életirány alakult, de úgy látszik, hogy ezen két osztály közt az önfentartás és önzés ösztöne is olyan irányu elvezényeket, sőt versenyt idézett elő, melynek következményeit keserűen kell az utóbbi osztálynak érezni.

A kommunizmus.

Nem a szabadság éltető verőfényén, mely magasratörő eszméket plántál, hanem a szolgassótt odubán teremnek az olyan eszmék, mint a kommunizmus, melyek mindazonáltal gyáskran úgy lépnek fel, mintha a szabadság testvérei, vagy legalább is uszályhordozói lennének, holott voltaképen nem egyebek, mint a szolgassótt szövetségesei.

Ezen eszmék nemcsak ezen kétféle természetöknel fogva, hanem azért is veszélyesek, mert első pillanatban úgy látszik, mintha az igazság alapkövein állanának s e miatt sokszor egész tömegeket képesek magukkal dönteni a veszélybe. A kommunizmusban is van valami igazság, mindazonáltal, ha a kommunizmust meghonosítanák, a legnagyobb igazságtalanság, a legnagyobb zsarnokság lenne belőle.

Mert valóban, ha a társadalmi életet a humanitás szemüvegén keresztül vizsgáljuk, igazságtalanságnak tűnik fel, hogy míg egyik ember bölcsőtől kezdve koporsójáig kíséri a gazdagság és jólét, addig más ember életpályája folytonos nyomorral és szenvedésekkel van tele. Mily szép, mily keresztényi dolog volna ezen ellentéteket kiegyenlíteni, hogy a bőség kosarából mindenki egyenlően vehessen részt. Azért hirdet a biblia is, különösen az új testamentum kommunista elveket. Azon korban, midőn a keleti zsarnokság lenyűgözve tartotta az emberiség millióit, szükséges is volt ezen elveket penegtetni, bármily veszéllyel járt is, hisz Jezust is leginkább azért üldözték halálra, mert tanáiban sok kommunista eszme volt s félték ezeknek elterjedésétől. De ma már, különösen azon államokban, hol szabadság uralkodik, felesleges a kommunizmust hangoztatni, mert mindenkinek meg van azon lehetőség, hogy magának kitartó munkásság által jobbilletet teremtsen. Azonban a kommunizmus, mely már több országban fenyegetőleg fejtette a fejét, niótt politikai és társadalmi kérdéssel érdemes és szükséges is foglalkozni.

A kommunizmus csak akkor volna keresztül-vihető, ha nem lenne senkinek semmije, ha mindnyájan koldusok lennének, akkor aztán meg volna a tökéletes egyenlőség, de nem lenne benne köszönet. A kommunisták maguk sincsenek tisztában azzal, hogy tulajdonképen mit is akarnak, hogy mint lehetne a kommunizmus eszméjét keresztül vinni. Oly nehéz kérdés ez, mint a környegszegítés: azaz lehetetlen. Mert tegyük fel azon esetet, hogy ma egyenlően felosztanánk minden vagyonot, már holnap ismét nem lennének egyenlők, mert egyik ember bort iszik, szivarozik is, a másik pedig nem, — így az egyik többet költ, mint a másik s holnap már azok, kik többet költöttek, új vagyon felosztást követelhetnek. A kommunizmus csak a restséget és Instaságot, evvel együtt az emberi kultúra lehangyatlását mozdítaná elő, mert azok, kik nem dolgoznak semmit, épen úgy megkövetelnék a közösből a részt, mint a legszorgalmasabb munkások, — s így öntestén táplálná a heréket a munkás társadalom. Most pedig azt mondjuk nekik: „Kapardj kurta — neked is lesz!”

A szorgalmas munkásokat aztán, kiknek a kultúra emelkedését köszönhetjük, nagyon elkedvetlenítene annak tudata, hogy az ő verétek munkájuk gyümölcsét a henyek élvezik. Ők is is elvesztenék munkakedvöket, mert belátanák, hogy bármily munkások legyenek is, jutalomra, jó letre — a munkásság ösztönöz rugóra — nem számíthatnak, s megkezdődne az emberiség óriási süllyedése!

Hogy a társadalmi életben mily felfordult viszonyokat idézne elő a kommunizmus, mely óriási szolgassótt teremtene meg a kommunista állam gyamkodása az egységek felett, az elképzelhető. Hát még ha azt is hozzá vesszük, hogy a kommunizmussal együtt jár a női közzőség is, csak akkor van fogalmunk róla, hogy a látszólag igazságosnak tűző kommunista eszme mily igazságtalanságot és mily veszélyt rejt méhében!

Az emberiség egész az állatiasságig lesüllyedne. Becsület, erény, költészet nem léteznének többé, hanem e helyett a sarban fértrengenek. Ez lenne a végeredmény. A kommunizmusnak csak egy gyógyszer van: helyes nemzetgazdálkodás a politikai kormányok részéről, akkor önmagától öszszedől ez örült eszme s rémeivel nem kísért többé!

Katángkóró.

Megvan, talán sikerül a menekvés; isten megsegít, hiszen ártatlanok ügyét védelmezem. S egy perc alatt gyors szökésekkel az inas szobájában termett, magával vivén a gyertyát is. Az inas még most is melyen aludt, nem is a széken többé, hanem az asztal alatt. A dominóját s álcáját lerántani egy perc müve volt; másik perc müve, hogy a dominót a részeg inasra ráhuzza s az alcát fejére illeszse. Lábalán fogva az ajtóhoz huzta aztán a szegény itást s úgy helyezte el, hogy mikor belepnek, rögtön meglássák. Mikor az inassal rendben volt, a hálószoba asztaláról hirtelen fölkapott ajtókulccsal a főkijáráshoz rohant. Már ekkor az udvaron zaj hallatszott, sőt a kijárási ajtaját is döngették; a döngetés alatt az idegeinek elég ideje jutott arra, hogy a zárt kinyissa, sőt a kilincset is megbillentse. Ezután a kettős szárnyu ajtó az első döngetésre kinyílt. Az idegen vagyis Greiner, mert olvasóink bizonyosan fölismerték már, a mint három ember egyenesen arra rohant, hol a kis előtérben át a fekvő dominózt megpillantották, az alkalmat megragadvá, gyorsan elsurrant.

A legelső, ki a szobába berohant, maga a ház érdemes ura volt. Kezében egy hirtelenében fölkapott balta villogott. Szemei vadul szikráztak, utána sietett a lovasz, fölhuzott sárkányu pisztolyal, lövésre készen. Az ajtó küszöbén hevert az áldozat. Mintegy három lépésnyire tőle a két üldöző megállott. Egy kissé távolabb a számtiszt ur groomja vasvilággal fölfigyervekeve oly formán foglalt állást, hogy szükség esetén kifelé iramodhassék. A lovasz, urára nézve, elszánt hangon kérdezé: — Lőjtek!

Helyi hírek.

* Piacz rendezés. Az oly nagyfontosságú és sokféle érdekeket érintő piac rendezési ügy, tegnap délután tárgyalatott a város ház nagy tanácstermében a rendőri és katonai, továbbá a szepítészeti és építészeti állandó szakbizottságok vgyes ülésén. Jelen voltak: L a k y Lajos városi tanácsnok elnökele alatt, levező J e n e y M i k l ó s rendőrkapitányi fogalmazó, B o c z k ó Sámuel, rendőrfőkapitány, B e e r Kálmán, M e s z á r o s Kálmán, kerületi alkaptányok, S á r v á r i Gyula tisztii főorvos, B a l o g h Mihály főmérnök, T e l e g d i László, K a s z a n y i t c z k y Endre, V á s á r i István, K e s z e i János, K e s z e i József, S z e b e n i Gábor, S a l á n d i Ferencz, G e r é b i Fülöp, M a y e r Ferencz, G y ó r i Kálmán, P o n g ó Lajos. Bizottság tárgyalta az 1880 ban ugyan ezen bizottság által készített, s ugy a tanács, mint a biz. közgyűlés által jóváhagyott munkálat alapján a gabona vásár, tegeeri vásár, bór és toll, széna vásár, kézmű ipari czikkek, az ugynevezett pécsi sor, zöldségárulás, gyümölcsárulás, nagyban és kicsinyben zöldség nagyban mikénti elhelyezését, — eintézte a piac rendezés tárgyában a helybeli terménycsarnok, helyiasut üzlet vezetősége által beadott s a tek. tanács által ezen bizottsághoz utalt kérvényeket. — A tárgyalás a mai délutáni órákban folytatattik, miután az egészen befejezhető nem volt. — Nagy érdeklél járjuk a jelzett ügyben ezen illetékes egyénekből alakított bizottságok véleményezését, melynek javaslati a városi tanács s bizottsági közgy. által elfogadva, az összes előadók s vevők, továbbá a tisztaság, a kereskedelem és forgalom érdekeinek lehető összegegyeztetését czélozzák. — Tegnap délután tartotta ülését a központi választmány is, melyen néhány egyéni jószállás intéztetett el és az 1886. évben felvesyben levő állandó névjegyzék állitattott össze.

* Megnyitás. Az iskolai év önnepélyes megnyitása ma reggel 8 órakor tartatott meg a főiskola imatermében. Az öszegyűlt taudrikar és ifjuság előtt nagyt. Cs i k y Lajos ur, mint a Collegium lelkesze, tartott gyönyörű imát, azzal a meghatottsággal, mely őt, mint templomi szónokot jellemzi. Isteni tisztelet közben a főiskolai kántus énekelt. A megnyitáson jelen volt főtiszt. R é v é s z Bálint püspök ur is.

* Erőtelg vizsga. A teljes érettségi vizsgára jelentkezők közül tegnap 9-en tettek vizsgát 3 vizsgázó mai napra maradt.

* Megköserölt főiskola. A rituális „D e b r. E l l e n ó r” hetfői számában nagy képpel utasítja, hogy az akadémiai tanári kar feltejesztésére főtiszt. Révész Bálint püspök ur Dr. K a r d o s (K a t z) S a m u helybeli ügyvéd a „bűnvádi eljárás” előadására jogosította. Mi a főiskola érdekében — hallgatással mellőztük volna e hirt, ha a közönség köreiben oly megbotránkozást nem keltett volna. Felekezeti jelleg nélküli iskola tehet ilyet, semmi szavunk hozzá, — de a debreczeni főiskola, melyet a protestantizmus a saját erejéből emelt és tart fen, nagyon helytelenül jár el, midőn — dacára annak, hogy elég ref. vallásu ügyvéd ajánlkozott volna Dr. Kardos helyett mégis a zsidót protegalja. A zsidóktól sohasem várhatjuk azt, hogy ők a saját hitorsosaik ellenében a gójkokat protegalják, — hát miért bannánk mi velök máskép? Még megerjük, hogy a zsidók betolakodása folytán r a b b i k é p z ó i n t é z e t állitattik fel főiskolánkban s mily gyönyörű kép lesz aztán, ha mostani állítás

— Nem! elve kell hatalmunkba keríteni, — szólt a számtiszt.

Azután hevesen dobbantott lábával s így folytató: — Nos, ismeretlen masz, változott a szerep, most már legyen szabad kérdemen, mint ténne ön az én helyzetemben? Ugyebár véremet ontaná; én mást teszek, adja meg magát s megkímélem életét.

A dominóst a számtiszt ígérete nem batorította föl s még akkor sem mozdult meg, midőn a lovasz mellére térdelt s az elősiető groom egy vele hozott kötfőfekkel kezét megkötözte.

Rántásatok le alcáját! parancsolta a számtiszt, — hadd ösmerjem meg éjjeli látogatómat.

De ki irhatná le a meglepetést, midőn saját inasát látta az áldótyben; s a két szolgát még az urok iránti tisztelet sem tartóztathatta vissza a hangos nevetéstől.

Hiszzen ez az öreg inas, — rohögött a groom, — csak úgy gözölög a szájából a borszag, nagyságos uram minket ugyan megtrefált. Gräuzenstein egy pár percig meredten állott, még gondolkozni sem jutott eszébe, azt hitte, hogy nincs eszénél; végre majdnem orditva mondá:

— Csuful ki vagyok játszva, megmenekült, megrabolt, bolondá tett!

S be sem várva, hogy legényei kövessék, kifutott az udvarra. Kutatásának azonban nem lett eredménye. Képeből kikelve tért vissza cselédéhez, kik azt kezdtek hinni, hogy urok megtéboldott. Es csakugyan iszonyu érzékdódon ment keresztül. E pár óra tíz évvel tette öregebbé s ha a következményeket elgondolá, hideg borzadás futott végig tagjain.

(Folyt. köv.)

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

„BARNA LÁNYKA” dalaiból.

Ott csak ott... Távol, messze vagy te tölem Szép virágom — angoloz, Oly szomorú most az élet... Bánatos minden dalom... S minden dalban, szép lányka Egy a vagy a gondolat... Ott kívánok lenni én is Ott csak ott, a hol te vagy!

Magyar költő német neje.

— Történeti beszély — Irta: Könyves Tóth Kálmán. II. A nemtő. (Folytatás.) — De hogy! — viszonzá az idegen, a levelet a másikkal együtt zsebre téve: — hiszen nem követeltem én öntől, hogy valótlan-ságot írjon: talán sohasem irt még ilyen igazságot. Köszönöm a bécsi muzeum nevében; ha a végzet az élők közül engemet hamarabb kiszólít, mint önt, kézirat-gyűjteményemet a muzeumnak hagyományozom s ott ön majd gyönyörködhetik megörökített vonásaiban. Most

hittan... héber... kor le... „Rufk... árák... 5.00... zab 5... 56.00... le kell... sal a... szabol... hogy... mint... bor... mest... vagy... menny... gyszat... a) az... alól az... de el... mint... menny... a bor... törven... gyszat... pedig... kötele... adó... telme... leg 6... gán b... adót... mezt... 6. 7... csonki... nyolcz... évre... ségi d... től 18... mezt... szeren... mel m... iajstro... vattak... kébe t... nap al... bezzé... más... körben... Biky V... tegnap... nagy sz... ról szá... a remé... dag ifi... elhalt... a föld... kimuta... czlegé... alatt, ... ter 13... 1517... 2077... száraz... Gábor... nélkül... özv. De... Itona, ... Cserne... meikei... Jolánka... Miklós... a legm... telen... anyos... GYEL... nak, fe... fel 3 o... désb... halottu... 10-kén... 2087... tartás... örökny... v boldo... szível... tember... tanár, k... szellem... bácsi tu... ról nála... czárba... rod — ... meg nek... A vendé... venegio... el kellen... aztán ne... barátom... vagy a... kereske... éves fu... ben, f... domást... ben ke... s ez al... nak orn... leharap... vallott... ellen... szeptem... Amiat...

Helyi hírek.

Platz rendezés. Az oly nagylátogatottság... Helyi hírek. Platz rendezés. Az oly nagylátogatottság...

hittanhallgatóink helyett vörös hajú, vuklis... Hittanhallgatóink helyett vörös hajú, vuklis...

is államosítani fog. — A társulati... is államosítani fog. — A társulati...

vezette Hugó Grévyt, Sayt és Gambettát... vezette Hugó Grévyt, Sayt és Gambettát...

mi birta rá Veress a merénylőre smint látta... mi birta rá Veress a merénylőre smint látta...

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER legújabb gyártása SAVANYU-KÚT legjobb asztali- és üdítő ital, kitűnő hatásának bizonyult köhögésnél, gégebajknál, gyomor- és hólyagbetegségekben. Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

ÉN CSILLAG ANNA

óriási hosszú Loreley-hajammal, mely az általam fel-
talált hajnövesztőkenőcsnek 14 hónapon keresztül
való használata után 185 cm. hosszúságot ért
el és oly sűrűen lótt, hogy sulya miatt csaknem három
fontnyit kellett kivágni. Ezen hajnövesztőkenőcs az
orvosi tudomány legnevezetesebb szakembereitől ele-
meztetett és nemcsak teljesen ártalmatlannak, hanem
kiváló minőségűnek találtatott. Előmozdítja a haj-
növesztést, erősíti a hajszőrt és a legbiztosabb
ellenszer a hajkihullás ellen, valamint kiváló ha-
tású a kopaszodás, ritka bajusz és szakál ellen.

Alázzattal
Csillag Anna.

Szétküldések a világ minden részébe az összeg előle-
tes beküldése vagy utánvét mellett

Csillag és társa Budapest, Király-utca 26.
Ára köcsögönként 50 kr. 1 frt. 2 frt. használati utasi-
tással együtt. Kapható Debreczenben: **Dr. Rothschnek**
V. Emil gyógyszerárjában, Czegéd utca, az „arany
egyszarvú”-hoz.

ANNA CSILLAG

Budapesti SORSJECYEK á 1 ft.

SORSJEGY 10 ft. | 4000 nyeremény

Főnyeremény 100.000 ft.

mely 1% levonással, azaz **99.000 ft. készpénzben**

Az 1885-iki budapesti országos kiállítás
szorongaték-kezelőse

Sorsjegyek kaphatók ezen lap kiadóhivatalában.

Fogorvos Dr. Deák

(ezelőtt Berlinben lovag Dr. Guérard udvari
fogorvos és udvari tanácsos segédorvosa)

fog- és száj-betegséget ala- posan gyógyít.

odvas fogakat a legkiválóbb anyagokkal töm
(plombiroz.)

Egyes műfogakat és egész fogsorokat
a legújabb amerikai lényomatu
szerkezet szerint készíti.

A fogkö vagy bármily lerakomány által ekto-
lenné vált fogakat megtisztítja.

A használhatanná lett fogakat és gyöke-
reket eltávolítja.

Rendel d. e. 9-12. és d. n. 2-5 óráig naponta
Debreczen, piacz **VECSEY-ház** („Bika” szálloda
és nagy-Hotvan-utca közti soron).

Dr. Deák „antiszeptikum” (fogpor és szájoz)
a fogak és szájür tisztítására. Ára 60 kr. Fo-
raktír: Göll Nándor gyógyszerára a „Meg-
váltóhoz”.

548. szám
1885.

Arlejtési hirdetmény.

Hajdumegye alispánjának 1885. évi
augusztus hó 30-án kelt 5457. számú
intézménye folytán a nagyváradi-buda-
pesti megyei uton lévő 5 drb hid új-
bóli építésének biztosítására 4143 frt 09
kr költség összeggel az 1885. évi szeptem-
ber hó 21-én napjának d. e. 10
órájára a hajdumegyei m. kir. államépi-
tészeti hivatal helyiségében (kádás-utca
1895. sz. a.) tartandó zárt ajánlati ver-
senytárgyalás hirdetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak,
hogy a fentebbi munkálatok végrehaj-
tásának elvállalására vonatkozó, az en-
gedélyezett költség után számítandó, s
a részletes feltételekben előírt 5%-nyi
bánapénzzel ellátott zárt ajánlataikat
a kifizető nap d. e. 10 órájáig a neve-
zett hivatalhoz annyival inkább igye-
kezzenek beadni, mivel a későbbben ér-
kezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonat-
kozó műszaki művelet és részletes fel-
tételék a nevezett m. kir. államépitészeti
hivatalnál a rendes hivatalos órákban
naponként megtekinthetők.

Debreczen 1885 Szeptember hó 1-én
Hajdumegyei m. kir. építészeti hivatal

Mária-celli GYOMOR-CSEPPEK,

Jeles hatású gyógyszer a gyomor min-
den bántalmai ellen,

Egy üvegce ára használat
utatisással együtt 35 kr.

Kapható Debreczenben Dr. Rothschnek E.,
Göll N és Tamásy B. urak gyógyszerárjában,
Hajdu-Szoboszlón Trocsányi Imre gyógyszerár-
jában, Kis-Marján Gallasz Frigyes gyógyszer-
árjában, Barta Zoltán Kun-Szent-Márton, H. Nánás,
Kovács Lajos gyógyszerész, valamint az
osztrák-magyar birodalom minden nagyobb
gyógyszertárában és kereskedésében.

Központi szétküldési raktár nagyban
és kicsinyben
Brady Karoly,
„órángyálhoz” címzett gyógyszerárjában,
Kremzierben, Morvaországban.

Kristóf Ferencz- féle padozat fénymaz,

szagatlan és hamar száradó.

Igen könnyen kezelhető s bárki álta
könnyen alkalmazható a padozat fényezésére.
Kapható különböző színekben, valamint szín-
nélkül is csupán fényezésre. Minták és hasz-
nálati utatisások **Kristóf Ferencz** raktár-
ában Berlin és Prágában, ezen padozat
fénymaz feltalálójánál s egyedüli gyártójánál.
Raktár Debreczenben Ganovszky Lajos
kereskedésében.

KITÜNTETÉS
SZEGERD
érdemére mmel
1876.

KÖNYV- és KÖNYOMDAI-MUNKÁK FELVÁLLALTATNAK.

KUTASI IMRE

KÖNYV- és KÖNYOMDÁJA

DEBRECZEN, Főpiacz. Sz. NAGY KÁROLY ház.

Ajánlja magát mindenféle

KÖNYV- és KÖNYOMDAI-MUNKÁK

gyors és pontos elkészítésére; elvállal:

tankönyveket, hírlapokat és folyóiratokat minden nyelven, ét- bor- és árlapokat;
disműveket arany- ezüst és színnyomatban; a törvénykezéshez megkivántató

ROVATOZOTT IVEKET;

diszes egybekelési- és látogató-jegyeket.

Szóval a nyomdászat köréhez tartozó megrendelések gyorsan és hiba nélkül, a legjutányosabb árban eszközöltetnek.

A papir gyári árban számítatik

HIRDETÉSEKET a kiadásomban hetenkint ötször megjelenő **DEBRECZEN** cz. hir-
lapban a legolcsóbban számítva közé teszek.

KUTASI IMRE.
könyv- és könyomda-tulajdonos.

DEBRECZENBEN, FŐPIACZ, SZ. NAGY KÁROLY ház.

KITÜNTETÉS
SZÉKES-
FEHÉRVÁR
ezüstérem 1878.

KITÜNTETÉS
LONDON

Debreczen, 1885. nyomtató: KUTASI IMRE könyvnyomdájában.

DISZOKLEVÉL
1871-ben.